

**Wymagania edukacyjne z edukacji dla bezpieczeństwa
dla uczniów klas VIII szkoły podstawowej**

	Wymagania edukacyjne			
Sprawności	ocena: dopuszczająca	ocena: dostateczna	ocena: dobra	ocena: bardzo dobra
UCZEŃ				
Bezpieczny obywatel, bezpieczny naród, bezpieczne państwo.	– definiuje bezpieczeństwo,	– wymienia rodzaje bezpieczeństwa, – wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa,	– definiuje bezpieczeństwo, – wymienia rodzaje bezpieczeństwa, – wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa,	– definiuje bezpieczeństwo, – wymienia rodzaje bezpieczeństwa – wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa – definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej – wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli,
Bezpieczeństwo Polski w stosunkach międzynarodowych.	– opisuje geopolityczne położenie Polski, – omawia wybrane aspekty położenia dla bezpieczeństwa narodowego,	– omawia wybrane aspekty położenia dla bezpieczeństwa narodowego, – omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski,	– omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski, – opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski,	– omawia wybrane aspekty położenia dla bezpieczeństwa narodowego – omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski – opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski – wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE, NATO)

				– wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie,
Źródła zagrożeń.	- wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń,	- wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń - dokonuje podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia,	- omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom, - wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce,	- wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce, - wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom, - poszczególnym podmiotom ratowniczym przypisuje odpowiednie zadania,
Ostrzeżenie o zagrożeniach i alarmowanie.	- potrafi wymienić rodzaje środków alarmowych i rodzaje alarmów,	- wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych - potrafi scharakteryzować konkretne środki alarmowe,	- potrafi zachować się właściwie (zgodnie z instrukcją) po ogłoszeniu alarmu w szkole, - wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze, - wymienia sposoby przeciwdziałania panice,	- wyjaśnia jak należy się zachować po usłyszeniu alarmu, - rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych, - opisuje sposoby ogłoszenia komunikatów alarmowych, - wyjaśnia, na czym polegają działania systemu wykrywania skażeń i alarmowania, - charakteryzuje działanie i zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania,
Ewakuacja.	- wyjaśnia termin „ewakuacja” i omawia jej znaczenie	- rozróżnia rodzaje i stopnie ewakuacji, - opisuje sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku,	- rozpoznaje znaki ewakuacyjne i informacyjne - zna szkolną instrukcję ewakuacji, - omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych,	- opisuje sposób zaopatrywania w wodę i żywność podczas ewakuacji, - uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych,

				<ul style="list-style-type: none"> - zna ogólne zasady postępowania po ogłoszeniu ewakuacji, - rozpoznaje znaki ewakuacyjne, informacyjne i ochrony przeciwpożarowej, - zna treść szkolnej instrukcji ewakuacji, - prawidłowo wykonuje nakazane czynności, - wykazuje troskę o bezpieczeństwo własne i innych osób, - zachowuje spokój i opanowanie,
Zagrożenia pożarowe.	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne przyczyny pożarów, 	<ul style="list-style-type: none"> -wymienia i charakteryzuje rodzaje pożarów, - omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole. 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru, - rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru, - omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole, - opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego, - rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej, - wyjaśnia, jak gasić zarzewie ognia i odzież płonąca na człowieku,
Zagrożenia powodziowe.	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne przyczyny powodzi, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi i czego w czasie powodzi robić nie wolno, 	<ul style="list-style-type: none"> -wymienia i uzasadnia niezbędne działania przygotowujące do ewakuacji z terenów zagrożonych powodzią, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia zadania organów państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, - uzasadnia potrzebę obserwacji stanu wód oraz urządzeń hydrotechnicznych, - planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej,

<p>Ekstremalne warunki pogodowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka, - opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka, - opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur, - omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz,
<p>Wypadki i katastrofy komunikacyjne. Uwolnienie niebezpiecznych substancji chemicznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przyczyny wypadków oraz katastrof komunikacyjnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przyczyny wypadków oraz katastrof komunikacyjnych i technicznych, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady zachowania się podczas wypadków i katastrof, - omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanym, ratownikowi, osobom postronnym i w miejscu zdarzenia, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów „wypadek” i „katastrofa”, - omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny), - opisuje zasady kodowania informacji na tablicach ADR, - opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych,
<p>Zagrożenia terrorystyczne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie zamachu terrorystycznego, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje zagrożeń terrorystycznych, - podaje przykłady zamachów, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia genezę i formy współczesnych aktów terroru, - opisuje zasady zachowania się na wypadek: <ul style="list-style-type: none"> - strzelaniny - znalezienia się w sytuacji zakładniczej, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje zasady zachowania się na wypadek: <ul style="list-style-type: none"> - strzelaniny - znalezienia się w sytuacji zakładniczej - ataku bombowego - ataku gazowego - otrzymania podejrzanego przesyłki - rozumie konieczność powiadamiania służb porządkowych (policji, straży miejskiej) o podejrzenie zachowujących się osobach

				lub podejrzanych przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych,
Podstawowe wiadomości z zakresu pierwszej pomocy.	- wyjaśnia termin „pierwsza pomoc”,	- zna pojęcie i rodzaje pierwszej pomocy, - umie podać podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy,	- prawidłowo wzywa pomoc, - umie sprawdzić stan poszkodowanego, - wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego”,	- określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanemu, - wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych, - wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego”, - opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia, - wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy,
Postępowanie w miejscu zdarzenia.	- podaje numery alarmowe,	- zna czynności, które na miejscu zdarzenia, należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób,	- wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym, - poprawnie konstruuje komunikat wzywający pomoc fachową,	- demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych, - podaje przykład aplikacji na telefon pomocnej w udzielaniu pierwszej pomocy, - opisuje wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych,
Pomoc osobie nieprzytomnej.	- wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”,	- ocenia bezpieczeństwo miejsca wypadku, - ocenia stan świadomości poszkodowanego, - wymienia objawy utraty przytomności,	- opisuje ogniwa łańcucha przeżycia, ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC, - udrażnia drogi oddechowe (rękoczynem czoło-żuchwa), - wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg	- układa poszkodowanego nieprzytomnego, ale oddychającego, w pozycji bezpiecznej, - zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną, - umiejętnie stosuje folię NRC,

			<p>oddechowych u osoby nieprzytomnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawdza, czy uszkodzony oddech, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, kiedy można zastosować odwrócony schemat CAB, - wymienia główne przyczyny omdlenia, - charakteryzuje objawy zwiastujące omdlenie, - udziela pierwszej pomocy w przypadku omdlenia,
Resuscytacja krążeniowo-oddechowa.	<ul style="list-style-type: none"> - definiuje pojęcie „resuscytacja krążeniowo-oddechowa”, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje znaczenie RKO w akcji ratowniczej, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego, - zna środki ochrony osobistej, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności. - omawia algorytm ratowniczy RKO u dorosłych i dzieci - stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO, - przedstawia zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej,
Apteczka pierwszej pomocy.	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie apteczka pierwszej pomocy, 	<ul style="list-style-type: none"> - wylicza przedmioty wchodzące w skład apteczki pierwszej pomocy, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przeznaczenie i podstawowe typy apteczek pierwszej pomocy, - proponuje improwizowane środki opatrunkowe, zależnie od rodzaju zranienia, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia różnice pomiędzy składem w apteczkach pierwszej pomocy: <ul style="list-style-type: none"> - samochodowej - turystycznej - domowej - opisuje zasady doboru i przechowywania składników apteczki pierwszej pomocy,
Tamowanie krwotoków.	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje krwotoków i charakteryzuje je, 	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i osłaniające, - stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran, 	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje opatrunek zależnie od miejsca zranienia (inne niż kończyna), - demonstruje sposób tamowania krwotoku z nosa,
Złamania i zwichnięcia.	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia: złamanie, zwichnięcie, skręcenie, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna i stosuje zasady doraźnego unieruchomienia kości i stawów, 	<ul style="list-style-type: none"> - zakłada temblak - omawia pryncypialne zasady postępowania w przypadku 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje najczęstsze okoliczności urazów kręgosłupa,

			<p>podejrzenia urazów kręgosłupa,</p>	<p>- podaje przykłady zapobiegania urazom w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie,</p>
<p>Oparzenia i odmrożenia.</p>	<p>- wyjaśnia pojęcia: oparzenie</p>	<p>- wyjaśnia pojęcia: oparzenie, udar słoneczny, udar cieplny, odmrożenie, wychłodzenie,</p>	<p>- omawia zasady postępowania ratowniczego,</p>	<p>- omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach: - oparzeń termicznych, - oparzeń środkami chemicznymi, - wychłodzenia organizmu i odmrożeń, - demonstruje sposób schładzania oparzonej kończyny, - proponuje skuteczne sposoby zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci,</p>
<p>Inne groźne przypadki.</p>	<p>- wyjaśnia pojęcie – groźne wypadki,</p>	<p>- wymienia rodzaje znanych groźnych wypadków, - zna podstawowe zasady udzielania pomocy w groźnych wypadkach – schemat postępowania,</p>	<p>- omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: - zadławienia, - zawału serca, - udaru mózgu, - zatrucia, - porażenia prądem,</p>	<p>- omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia, - wykonuje na manekinie rękoczojny ratunkowy w przypadku zadławienia, - wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci, - wie jak udzielić pomocy w przypadku: • zawału serca • udaru mózgu • napadu padaczkowego • ciała obcego w oku • porażenia prądem • ukąszenia</p>

				<ul style="list-style-type: none"> • użądlenia - omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wymienionych wypadkach,
Zdrowie jako wartość. Zasady zdrowego stylu życia.	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie zdrowie, - wymienia zachowania prozdrowotne, 	<ul style="list-style-type: none"> -wymienia zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych, - wymienia wyznaczniki stanu ludzkiego organizmu i opisuje sposoby ich kontrolowania, - analizuje i ocenia własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym, - wymienia czynniki mające wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i takie, na które ma on całkowity wpływ, - proponuje indywidualny plan żywieniowy, treningowy, program aktywnego wypoczynku oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym,
Choroby cywilizacyjne.	<ul style="list-style-type: none"> -definiuje choroby cywilizacyjne, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje chorób cywilizacyjnych i podaje sposoby zapobiegania ich rozprzestrzenianiu, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych, - wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie, 	<ul style="list-style-type: none"> - proponuje zestaw działań łagodzących skutki stresu, - omawia objawy depresji, anoreksji i uzależnień behawioralnych, - proponuje sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym,
Komunikacja interpersonalna w trosce o zdrowie.	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie komunikacji interpersonalnej, 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje rodzaje i przykłady komunikacji, - wyjaśnia różnice pomiędzy komunikacją werbalną i nie werbalną, - wie co to komunikacja pionowa i pozioma, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów „komunikacja werbalna” i „komunikacja niewerbalna”, - wymienia i świadomie wykorzystuje elementy komunikacji niewerbalnej, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje strefy dystansu komunikacyjnego, - wymienia zasady aktywnego słuchania, - wymienia zasady asertywności,

			- wymienia najczęstsze zakłócenia w komunikacji interpersonalnej oraz bariery komunikacyjne,	- buduje komunikaty asertywne, - odmawia stanowczo i z zachowaniem wysokiej kultury, - proponuje rozwiązania spornych kwestii zgodnie z zasadami negocjacji
--	--	--	--	---

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

jest kreatywny, często dzieli się swoimi pomysłami, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych określonych w podstawie programowej i uwzględnionych w programie przyjętym przez nauczyciela (z uwzględnieniem rozszerzeń programowych) używając właściwej dla techniki terminologii, proponuje rozwiązania nietypowe i wykraczające poza program opracowany przez nauczyciela, cechuje się oryginalnością rozwiązań. wprowadza własne rozwiązania racjonalizatorskie, rozpoznaje sytuacje techniczne, potrafi rozwiązywać zadania techniczne, właściwie wykonuje czynności związane z użytkowaniem wytworów techniki,

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, nie posiada podstawowych wiadomości i umiejętności.

